

UDK 341.222(497.13)
Stručni rad

O GRANICAMA SR HRVATSKE

Marijan BOŽIČNIK — Zagreb*

SFR Jugoslaviju kao federativnu državnu zajednicu čine šest republika i dvije autonomne pokrajine. Svaka od ovih federalnih jedinica omeđena je republičkim odnosno pokrajinskim granicama koje su u općim crtama definirane i u njihovim republičkim odnosno pokrajinskim ustavima. Tako je, kada je riječ o granicama Socijalističke Republike Hrvatske, u članu 4. njezinog Ustava propisano:

»Teritorij SR Hrvatske čine područja općina utvrđena zakonom. Teritorij SR Hrvatske sastavni je dio teritorije SFR Jugoslavije. Granice SR Hrvatske mogu se mijenjati samo na osnovi odluke Sabora SR Hrvatske i u skladu s izraženom voljom stanovnika na koje se odnosi promjena.«

Isto tako Ustavom SR Hrvatske određeno je da se o promjenama granica SR Hrvatske odlučuje na zajedničkoj sjednici svih triju vijeća Sabora SR Hrvatske.

Kad se radi o utvrđivanju granica republika odnosno pokrajina potrebno je istaći da te granice nisu, koliko je poznato, ni u jednom slučaju detaljno utvrđene i opisane u posebnom postupku omeđivanja, za razliku od postupka utvrđivanja i obilježavanja međudržavnih granica između SFR Jugoslavije i njoj susjednih graničnih država. Naime, granice i područja republika odnosno pokrajina, uglavnom predstavljaju granice nastale u povjesnim uslovima razvoja kroz minulo vrijeme, uvjetovanim kulturnim i dugim obilježjima života pojedinog naroda.

U prošlosti, neke današnje granice pojedine republike odnosno pokrajine, predstavljale su međudržavne granice pa su, zbog toga, bile na terenu precizno obilježene. Nakon stvaranja Jugoslavije 1918. godine one su to prestale biti, a poslije ooslobođenja postale su i prihvaćene kao granice federalnih jedinica SFR Jugoslavije.

Protekom vremena i djelovanjem prirodnih i drugih činilaca, ponegdje je dolazilo do promjene utvrđenih granica katastarskih općina koje su istodobno predstavljale i granice republika odnosno pokrajina pa i danas postoji niz nedefiniranih i neriješenih slučajeva razlike u granici između pojedinih republika. Koliko je takvih slučajeva danas na području SFR Jugoslavije, ne bi se moglo utvrditi bez obimnijeg utvrđivanja i prikupljanja detaljnih po-

* Adresa autora: Marijan Božičnik, dipl. inž. Republička geodetska uprava SRH, Zagreb, Gruška 20.

dataka. Međutim, u proteklom vremenskom periodu, naročito pri poduzimanju i izvođenju nekih geodetskih radova i agrarnih zahvata pokazalo se da na granicama SR Hrvatske sa susjednim republikama i pokrajinama ima veći broj slučajeva neslaganja granice, koji, uz mnogo nastojanja nisu ni do danas konačno riješeni. Sigurno je da to stvara stanovite poteškoće, kako u stručnom pogledu organima geodetske službe u održavanju geodetske i katastarske dokumentacije, tako i u upravnom pogledu organima vlasti i državne uprave.

Težnja ovoga napisa o granicama SR Hrvatske je upravo u tome da ukaže na slučajeve neslaganja republičke granice prikazane u postojećoj dokumentaciji i stvarnog stanja u prirodi i da potakne poduzimanje potrebnih mjera za njihovo rješavanje.

OPĆI OPIS GRANICE SR HRVATSKE

Kopnena granica SR Hrvatske, zbog njenog posebnog topografskog i smještajnog oblika, neobično je dugačka, tako da ona uz relativno malu površinu, ima vrlo veliki opseg.

Površina SR Hrvatske iznosi oko 56.000 km². Kopnena granica iznosi oko 1.495 km i to prema NR Mađarskoj oko 225 km (15.1%), SAP Vojvodini oko 175 km (11.7%), SR Bosni i Hercegovini oko 725 km (48.5%), SR Sloveniji oko 350 km (23.4%) i SR Crnoj Gori oko 20 km (1.3%).

Opisanu granicu čine prirodni vodotoci rijeke Drave, Save, Dunava, Une, Gline i Kupe u dužini od oko 675 km (45%), a drugi dio u dužini od oko 225 km (15%) čine vododjelnice planinskih masiva Plješivice, Promine i Dinare.

Preostali suhozemni kontinentalni dio granice SR Hrvatske u dužini od oko 595 km (40%) proteže se po granici raznih šumskih i drugih obradivih i neplodnih zemljišta.

Od pomorske granice SF R Jugoslavije koja iznosi 2.092 km na područje SR Hrvatske otpada oko 2.020 km odnosno 97%.

Kako je i ranije naglašeno granice republika i pokrajina imaju međusobno slobodniji tretman i odnos, ali to ne znači da pravni status utvrđene granice i njenog čuvanja nije poštovan u odnosima među republikama i pokrajinama. Dapače, te su granice pravno regulirane počev od ustavnih odredbi i mnogih drugih republičkih i pokrajinskih zakona i podzakonskih propisa.

U postupku izrade raznih geodetskih planova i karata poslije Drugog svjetskog rata, posebno u obnovi katastarske izmjere u graničnim područjima, dolazi do izražaja izvjesno neslaganje granične linije, predočene na zvaničnim kartama ranije izradbe u odnosu na današnja stanja na zemljištu.

PRIMJERI NESLAGANJA GRANIČNE LINIJE SR HRVATSKE SA STANJEM NA TERENU

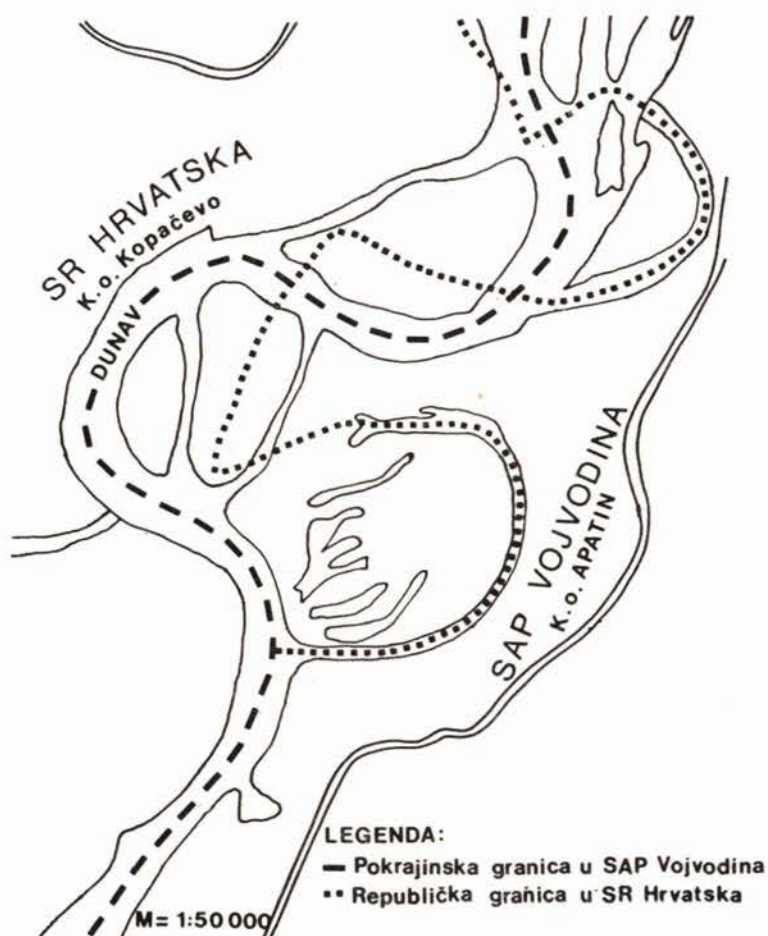
Problemi oko neslaganja granične linije SR Hrvatske u odnosu na republike i pokrajine s kojima ona graniči, javljaju se na cijeloj njezinoj dužini, u manjem ili većem opsegu. S obzirom na tehničke mogućnosti, kako su se nekada provodile prve katastarske izmjere u Hrvatskoj i njoj susjednim republikama, to i nije suviše iznenađujuće. Međutim, na graničnoj liniji SR Hrvatske ima

velikih razlika koje ne potječu od manje točnosti geodetskih mjerenja, već su one rezultat pravno nedovršenog i nedorečenog postupka mijenjanja granične linije u daljoj ili bližoj prošlosti.

Tako na primjer, dok općine Sombor, Apatin, Bač, Bačka Palanka i Odžaci u SAP Vojvodini smatraju da granicu sa SR Hrvatskom predstavlja matica današnjeg stvarnog toka rijeke Dunava, dotle općine Beli Manastir, Osijek i Vukovar u SR Hrvatskoj smatraju da granicu sa SAP Vojvodinom predstavljaju granice rubnih katastarskih općina, nekada utvrđenih prvom katastarskom izmjerom zemljišta izvedenom u prošlom stoljeću.

Ovakvo stajalište SAP Vojvodine u odnosu na granicu prema SR Hrvatskoj ozakonjeno je i propisom člana 1. stava 3. Zakona o ustanovljenju i ustrojstvu SAP Vojvodine (Službeni glasnik NR Srbije br. 28/45) kojim se utvrđuje da granica SAP Vojvodine prema SR Hrvatskoj ide rijekom Dunavom.

Granice rubnih katastarskih općina u SR Hrvatskoj utvrđene su prvom grafičkom katastarskom izmjerom na isti način i skoro u isto vrijeme kao i u

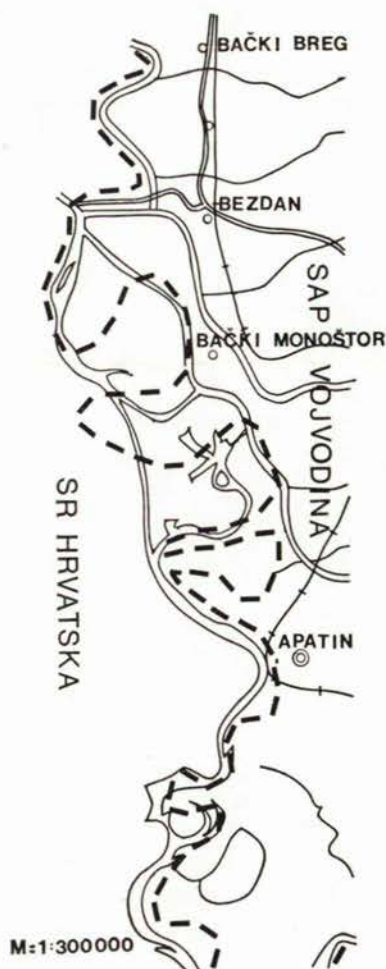

Slika 1.

SAP Vojvodini granice rubnih katastarskih općina. Kako je poznato, to je obavljeno još u XIX stoljeću. Međutim rijeka Dunav je tokom mnogih kasnijih desetljeća, bilo vještačkim regulacijama ili snagom vlastitog djelovanja bitno izmijenila stanje na zemljištu pa su razlike i neslaganja na terenu sa stanjima prikazanim na katastarskim planovima, izazvala nedoumice o tome koja je prava granica i koju treba poštivati obostrano.

Međusobno je pravno shvaćanje i tumačenje da jednom utvrđeno stanje granične linije treba uživati punu pravnu zaštitu u svakom pravnom sistemu i da se ne može jednostrano mijenjati zbog raznih prirodnih i vještačkih promjena nastalih na graničnom zemljištu, tako dugo dok ih kao opravdane ne prihvate i ne priznaju nadležna predstavnička tijela graničnih zemalja.

Među značajnim neslaganjima granične linije između SR Hrvatske i SAP Vojvodine, navodim da se cijele ili dijelovi pojedinih katastarskih općina, iako

Slika 2.

administrativno pripadajućih SR Hrvatskoj fizički nalaze s istočne strane rijeke Dunava. One su obnovom katastarke izmjere poslije Drugog svjetskog rata jednostrano uključene u SAP Vojvodinu, u svim vidovima upravljanja i korištenja zemljišta, u vojvodanske upravne teritorijalne jedinice. To se prvenstveno odnosi na k.o. Zmajevac i dio k.o. Kopačevo koje su bez suglasnosti Sabora SR Hrvatske administrativno uključene u područje SAP Vojvodine.

U tom pogledu interesantno je usporediti neke grafičke i kartografske prikaze tog stanja u jednoj i u drugoj republičkoj odnosno pokrajinskoj društveno političkoj zajednici. (Slike 1. i 2.)

Opisani slučajevi do sada nisu izazvali neke posebne poteškoće ili sporove odnosno probleme praktičke naravi, kako među građanima posjednicima zemljišta, tako ni među društveno političkim zajednicama ili nekim drugim zainteresiranim subjektima, iako je opisano stanje nesređene granične linije između SR Hrvatske i SAP Vojvodine na tom dijelu obiju društveno političkih zajednica poznato i prisutno kao stvarnost s obiju strana granice.

Iz grafičkog prikaza na slici broj 2 vidi se da je u preglednoj karti podjele SR Srbije u mjerilu 1:300.000 koju je izradila 1978. Geokarta iz Beograda prikazana granična linija onako kako je ona bila utvrđena pri prvoj katastarskoj izmjeri tih područja.

S druge pak strane na listu osnovne državne karte 1 : 5.000 trigonometrijske sekcije »Apatin« koju je izradila Republička geodetska uprava SR Hrvatske, vidi se da je republička granica prikazana na osnovi grafičkih podataka nekadašnjih granica rubnih katastarskih općina iz prve grafičke katastarske izmjere. Po mojoj ocjeni to djeluje neprirодно i nelogično, budući da republička granica SR Hrvatske predočena na taj i takav način zalazi u samo predgrađe gradića Apatina, a rijeku Dunav presijeca na mnogo mjesta na način koji predstavlja pravi nonsens. (Slika 3)

Slika 3.

Slični slučajevi neslaganja pojavili su se i na granici između SR Hrvatske i SR Slovenije. Naime, putem općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove, kako u SR Hrvatskoj tako i u SR Sloveniji, o tome su prikupljeni potanki podaci iz kojih je utvrđeno da je republička granica mjestimično kartografski neujednačeno prikazana u katastarskim planovima na više od dvadesetak mjesta pa su, na osnovi toga, navedene Republičke geodetske uprave još 1970. godine pripremile odgovarajuću grafičku i pisanu dokumentaciju za rješavanje problema.

Jedna vrsta neslaganja o kojima je riječ nastala je uslijed toga što je preslikavanje terena na katastarske planove obavljeno u različitim projekcionim sustavima primjenjenim u doba izvršenja katastarske izmjere, zatim što je katastarska izmjera s jedne i druge strane granice obavljena u različitim vremenskim razdobljima, i konačno zbog razlika u kvaliteti rada pojedinih terenskih grupa koje su obavljale katastarsku izmjeru. Treba imati u vidu da je izmjera područja SR Slovenije obavljena u razdoblju od 1818. do 1830. godine, dok je područje SR Hrvatske izmjereno u razdoblju 1853. do 1863. godine. Bez sumnje jedan od razloga neslaganja granične linije leži i u činjenici da je primjenjena grafička metoda izmjere oslonjena na grafičku triangulaciju i izvršena u dva dosta međusobno udaljena vremenska perioda.

Sve naprijed navedene okolnosti utjecale su da se neslaganja pojavljuju u translaciji objekata kojima teče granična linija republika (putovi i vodotoci) što je vidljivo kad se preklopi granična linija dviju susjednih katastarskih općina, odnosno kada se pokušaju reprografski spojiti u jedinstvenu kartografsku cjelinu na graničnom području. Međutim, činjenica je, da se u najvećem broju takvih slučajeva radi o identičnim graničnim objektima, ali kartografski predočenim uz veće ili manje razlike.

Poneke postojeće razlike su razumljive i prihvatljive za praktičku upotrebu i korištenje, kad se ima u vidu s kakvom su tehnikom i kojom točnošću obavljani poslovi na teško pristupačnim pa čak i mjestimično neprohodnim terenima šumskih i planinskih graničnih područja između ovih dviju republika.

Druga vrsta neslaganja je mnogo ozbiljnije naravi, a pojavljuje se na području republičke granice u Međimurju, Žumberku i Istri.

Na području Međimurja započela je nakon Drugog svjetskog rata u SR Hrvatskoj sistematska obnova ranije grafičke katastarske izmjere, sada numeričkom metodom mjerenja. Počelo se to u Međimurju s namjerom da se obnova katastarske izmjere tamo započeta, nastavi od sjevera prema jugu i istoku Republike.

Odluka o obnovi katastarske izmere oslanjala se na Uredbu o katastru zemljišta iz 1953. godine koja je predviđjela da se u roku od pet godina obnovi katastarska izmjera za sva ona područja u Jugoslaviji, na kojima ona još ne postoji ili je dotrajala.

U smislu naprijed navedene Uredbe (Službeni list FNRJ 43/53), bile su osnovane komisije za omeđavanje katastarskih općina na području SR Hrvatske koje leže uz graničnu liniju između SR Hrvatske i SR Slovenije, a u kojima se trebala obnoviti katastarska izmjera numeričkom metodom mjerenja.

U postupku omeđavanja tada je prihvaćena od strane navedenih komisija i utvrđena granica rubnih katastarskih općina stvarnim vodotokom odnosno maticom rijeke Mure za razliku od ranije utvrđenih granica dotičnih

katastarskih općina koja je nekada išla meandriranim tokovima Mure. Ta stara, a danas neuredna i krivudava granica prema ondašnjim shvaćanjima bila je sasvim nepodesna i nelogična. Zbog toga se smatralo, s obzirom na prilično idealističko i idealno shvaćanje odnosa među republikama da staru granicu treba odbaciti i prihvatiti novu utvrđenu maticom rijeke Mure kao najlogičnije rješenje.

Moglo bi se bez ikakvih ograničenja usporediti slučaj rješenja ove granice sa shvaćanjem o rješenju granice na rijeci Dunavu kako ga tretira SAP Vojvodina pa će se uočiti da su to dva suprotna shvaćanja jer SAP Vojvodina smatra da granica između SR Hrvatske i SR Srbije ide današnjim tokom rijeke Dunava, dok za granicu prema SR Sloveniji spomenuta Republika smatra da treba da ostane ona stara.

S druge pak strane za pojam državne granice uzimajući u obzir onu prema NR Mađarskoj, koja je istovremeno i republička granica, takva shvaćanja su u cijelosti različita. Naime u tim slučajevima prirodne promjene graničnih tokova rijeka ne uzimaju se u obzir te jednom utvrđena granica i geodetski snimljena odnosno izražena odgovarajućim koordinatama, ne može se jednostrano mijenjati.

Međutim kada su u pitanju republičke granice mnogo je prihvatljivije shvaćanje da granica ide matičnim tokom vode, jer je održavanje katastarske izmjere mnogo jednostavnije pa je u tom slučaju kod geodeta pravno shvaćanje pojma granice mnogo slobodnije.

Ipak ne smije se gubiti iz vida da u svakoj republici postoje ustavne odredbe koje ne dozvoljavaju bilo kakovo mijenjanje granica republika bez suglasnosti stanovnika pograničnih krajeva i njihovih najviših predstavničkih tijela. Tako je i u opisanom slučaju u SR Sloveniji prevladalo mišljenje da granicu prema susjednoj republici čine granice rubnih katastarskih općina utvrđene još u XIX stoljeću prilikom izvedbe prve grafičke katastarske izmjere, tj. u vrijeme dok je još rijeka Mura bila puna krivudavih tokova i kada je u vrijeme Austrougarske predstavljala granicu tadanje kraljevine Hrvatske i austrijske pokrajine Štajerske.

Utvrđivanje granične linije između SR Hrvatske i SR Slovenije obavljeno pedesetih godina, pri čemu su zaobideni ustavni propisi, nije prihvatila SR Slovenija pa je Republička geodetska uprava SR Slovenije sedamdesetih godina pokušala srediti svoje granične odnose sa susjednom joj SR Hrvatskom.

Međutim taj pokušaj nije donio rješenje i ovakvo nesređeno stanje granice tokom rijeke Mure ostalo je do današnjih dana. Taj slučaj predstavlja poteškoću lokalnim vlastima u vođenju zvaničnih evidencija o stanovništvu, o zemljišnoj knjizi i katastarskoj evidenciji, izradi prostornih planova, utvrđivanju granica mjesnih zajednica i statističkih okruga, slanja djece u školu i utvrđivanja drugih mjesnih nadležnosti. Ove poteškoće posebno se manifestiraju kod katastarske službe pri zaduživanju poljoprivrednih domaćinstava katastarskim prihodom kao osnovice za naplatu raznih doprinosa na dohodak iz poljoprivrede. Zatim u preklapanju podataka ili što je još neznatnije u pojavi »rupa«, tj. zemljišta koja nisu i nigdje evidentirana.

Kako bi trebalo postupati pri utvrđivanju granica između republika odnosno pokrajina i koji oprez treba da pri tome vlada, pruža nam dokaz regulacija jednog manjeg vodotoka uz granicu između SFR Jugoslavije i Republike Austrije. Ni jedna vrsta inženjerske radnje pa tako ni geodetska izmjera

zemljišta nije se mogla izvršiti bez suglasnosti i suradnje nadležnih komisija, bilo s jedne i s druge strane. Iako se je radilo o sasvim sitnim izmjenama graničnog područja, koje očitno ne bi oštetilo ni jednu ni drugu stranu, pripreme radnje u projektiranju i u kasnijem izvođenju, kao i u geodetskom snimanju, svih izmjenjenih stanja, bile su vrlo savjesno izvedene. Takva rigoroznost jamčila je da će tako izmijenjena granica biti poštovana i pravno priznata od obiju strana susjednih zemalja.

Granica između SR Mađarske i SFR Jugoslavije koja čini i granicu SR Hrvatske ide najvećim dijelom duž rijeke Mure i Drave koje, teku ravničastim zemljištima i, zbog toga, vrlo često i osjetno mijenjaju svoje matične tokove.

Kada se o tome ne bi temeljito vodilo računa, sporovi oko granice susjednih zemalja bili bi stalno prisutni. Da se to izbjegne, jednom utvrđena i geodetski snimljena granica ostaje trajni znak i ne stvara više probleme te vrste, jer se u inverznim postupcima iskolčavanja jednom utvrđene granice, ona daje uvijek obnoviti i rekonstruirati. Njezin je položaj time i međunarodno pravno verificiran i nije ga moguće jednostrano mijenjati iz bilo kojih osnova, a ponajmanje zbog prirodnog mijenjanja vodotokova ili obnove katastarske izmjere u bilo koje vrijeme i u bilo koje svrhe.

Kako je ranije napomenuto ima dosta slučajeva manjeg neslaganja na granici SR Hrvatske i SR Slovenije između stanja u prirodi i onog prikazanog na katastarskim planovima i kartama. Tako su uočeni slučajevi u općinama Čakovec—Ljutomer, Čakovec—Ormož, Ivanec—Ptuj, Krapina—Ptuj i Pregrada—Ptuj.

Nadalje interesantan je slučaj nesređene granice između SR Hrvatske i SR Slovenije na području dijela katastarske općine Sekulić u općini Ozalj u Žumberku. To je neslaganje vjerovatno nastalo ranijim političkim i upravnim dogovaranjima između SR Hrvatske i SR Slovenije kada je oko 300 hektara zemljišta iz katastarske općine Sekulić u SR Hrvatskoj zajedno sa selom Drage prebačeno u općinu Metlika u SR Sloveniji. Kako te radnje nisu nikada pravno okončane, općina Metlika je pokušala 1970. godine kod općinskog suda u Karlovcu ishoditi stanovite izmjene u upisima stanja u zemljišnim knjigama ali je zahtjev u sudu bio odbijen kao preuranjen, jer predmetna otuđenja iz SR Hrvatske nisu bila regulirana na nivou republičkih skupština. U tom smislu dala je svoje mišljenje čak i Republička geodetska uprava SR Hrvatske.

Konačno nesređeno stanje granice između SR Hrvatske i SR Slovenije postoje i na samom kraju granične linije između općina Buje i Kopar. Naime povjesnu granicu između SR Hrvatske i SR Slovenije činila je rijeka Draginja na njenom ušću u Jadransko more.

Regulacijom tok rijeke Dragonje osjetnije je pomaknut prema jugu pa je na taj način dio površine općine Buje ostao sjevernije od tog novog vodotoka. SR Slovenija je obavljajući novu izmjeru područja susjednih katastarskih općina uključila u područje SR Slovenije bez prethodno sporazumnog utvrđenja granične linije. Problem je pokretala općina Buje ali on nije konačno riješen a na spornom području organizirane su velike solane u privrednom sklopu SR Slovenije.

I prema SR Bosni i Hercegovini postoji u većem broju slučajeva nesređeno stanje granične linije. Ipak ta neslaganja lakše je shvatiti, ako se ima u vidu da je na teritoriju SR Bosne i Hercegovine, a nakon njene okupacije 1879. godine obavljena prva katastarska izmjera u jednom sasvim nepodes-

nom mjerilu 1 : 6.250, koje ni približno ne jamči točnost kakvu nam daju kružna mjerila u kojim je izvršeno preslikavanje teritorije SR Hrvatske.

Nekoliko slučajeva neslaganja pokazala su se u praksi prilikom obnove grafičke katastarske izmjere na području općine Dubrovnik naročito na graničnoj liniji između katastarske općine Brgat s dubrovačke strane i katastarske općine Kurtović s trebinjske strane.

Sličan primjer neslaganja pojavio se na graničnoj liniji između općina Posušje u SR Bosni i Hercegovini i općine Imotski u SR Hrvatskoj. Upravo ovo neslaganje republičke granične linije koju je utvrdila SR Bosna i Hercegovina prilikom obnove katastarske izmjere na području općine Posušje s jedne strane i granične linije utvrđene prilikom stare grafičke izmjere područja općine Imotski s druge strane izazvalo je i sudski spor oko eksploatacije bokšita na spornoj površini oivičenoj spornim graničnim linijama.

Moje je mišljenje da bi Republička geodetska uprava SR Hrvatske trebala poduzeti određenu akciju za sređivanje stanja republičke granične linije prema susjednim republikama i SAP Vojvodini.

Kao prvu mjeru smatram utvrđivanje stvarnog stanja odnosno slučajeva neslaganja granične linije na cijelom području granice bez obzira da li se poduzimaju ili ne poduzimaju neki geodetski radovi, kao što je na primjer nova katastarska izmjera, komasacija zemljišta ili slično. Svaki općinski organ uprave nadležan za geodetske poslove može i mora na svom području utvrditi stanje granične linije rubnih katastarskih općina i, slučaj neslaganja granice, o tome sačiniti grafičku i pismenu dokumentaciju te je dostaviti Republičkoj geodetskoj upravi SR Hrvatske. Na osnovi tako prikupljene dokumentacije Republička geodetska uprava bi trebala sačiniti opširnu dokumentaciju i dostaviti je Saboru SR Hrvatske s prijedlogom da, u smislu ustavnih ovlaštenja, poduzme potrebne mjere i radnje konačnog utvrđivanja granice SR Hrvatske.

Ranijim Ustavom SFR Jugoslavije iz 1963. godine rješavanje sporova o granicama republika odnosno pokrajina bilo je u nadležnosti Vrhovnog suda Jugoslavije. Međutim novi Ustav SFR Jugoslavije iz 1974. godine nema takve odredbe pa je članom 350. Ustava SR Hrvatske predviđeno da samo Sabor SR Hrvatske može odlučivati o promjenama republičke granice. Iz spomenutih odredaba može se zaključiti da utvrđivanje granice između republika odnosno pokrajina može se ostvarivati samo međusobnim dogovaranjem zainteresiranih republika odnosno pokrajina.

Naprijed opisani slučajevi potvrđuju da se vodi premalo brige o stanju i statusu republičkih odnosno pokrajinskih granica iako bi to trebala da bude briga nadležnih republičkih odnosno općinskih organa uprave a među njima prvenstveno organa geodetske službe.

Možda bi bila ispravna tvrdnja da se u mnogim slučajevima izbjegava zadiranje u ovo pitanje, upravo zbog toga, što je njegovo rješavanje dosta složen i dugotrajan posao koji traži uključivanje u njegovo rješavanje i najviših organa republika odnosno pokrajina.

SAŽETAK

U članku su navedene ustavne odredbe koje se odnose na pitanja čuvanja i nepovredivosti republičkih odnosno pokrajinskih granica. Nadalje je granica opisana uz navođenja nekih mjesta na kojima postoje tehnička (geodetska) neslaganja, uočena uspoređivanjem podataka prve grafičke katastarske izmjere današnjeg upravnog područja SR Hrvatske s podacima o graničnoj liniji dobivene numeričkim i fotogrametrijskim katastarskim izmjerama. Također su navedena i druga neslaganja granične linije nastala u kasnije vrijeme ali do danas nikada pravno sređenih stanja.

ZUSAMMENFASSUNG

In dem Inhalt sind die Verfassungsrichtlinien über die Grenze der Sozialistischen Republik Kroatien angeführt. In weiteren ist die Grenze der SR Kroatien beschrieben so auch die Abweichungen, die den technischen Grund in der Genauigkeit der erster graphischer Katastralvermessung aus den XIX Jahrhundert hat und zieht. Es sind auch betont die Grenzabweichungen die später entstanden sind, aber die bis heute noch nicht rechtlich beendet sind.

Primljeno: 1987-04-24